

ROZHOVOR mentorského páru

s mentorkou Irenou Filipskou z Markvartovic a Naty Bílou z Ostravy

Mentorka Irena:

Co Vás k mentoringu přivedlo?

K mentoringu mě přivedla myšlenka: mé dcery už jsou velké. Mají své koníčky, kamarády, kluky. A tak mě napadlo, že bych svůj volný čas mohla věnovat někomu, kdo to potřebuje.

O čem podle Vás mentoring je?

Mentoring je podle mě o tom, že přes komunikaci navedete člověka k tomu, aby se rozhodl v dané situaci. Co a jak má udělat? Co potřebuje? Nasměrujete mentee k tomu, co musí udělat nejdříve, co potom, je třeba ho navést na postupné věci, které vedou k cíli.

Jak dlouho máte svoji mentee Naty? A kolikátá je to Vaše mentee?

S Naty jsme se potkaly na konci roku 2019. Za dva dny po našem setkání odjela za rodiči do Anglie. Poté jsme se znovu setkaly v září 2020, kdy už měla malou Leylu. Naty je moje druhá mentee.

Jaký by začátek Vašeho mentorského vztahu?

Myslím, že jsme si s Naty padly do oka už při prvním setkání. Tehdy jsme se potkaly v dětském domově. Sympatická, křehká dívka s velkými kukadly. Po návratu z Anglie se vyjádřila, že si přeje abych byla dále její mentor. Měla jsem velkou radost a od září spolu komunikujeme častěji a řešíme vše, co je potřeba.

Jak bys popsala vaši mentorskou spolupráci?

Naše spolupráce se stále vyvíjí. Naty ví, že pokud je něco potřeba, může se na mě kdykoliv obrátit. Vždy se na Naty těším. Naposledy jsme řešily vyřízení rodičovského příspěvku. Velkou část zvládla Natálka sama a chyběla už jen malá drobnost, kterou jsme společně dotáhly. Ještě musíme vyřešit některé věci tak, aby bylo vše v pořádku. Dále jsem Natálce dala kontakt na dětského lékaře pro dcerku Leylu. Samotnou návštěvu u lékaře, očkování a další potřebné už si vyřídila sama. U Natálky vidím velkou snahu, kterou velmi oceňuji. Stačí poradit, nasměrovat a vše potřebné si už řeší sama.

Jaké formy komunikace s Naty máte?

Nejčastěji komunikujeme přes Messenger nebo si voláme.

A jak se frekvence kontaktu a formy změnil v době pandemie Covid-19?

Natálka bydlí střídavě v Ostravě a střídavě v Krnově a o to je scházení složitější. V době pandemie je trošku náročnější skloubit, kdy se potkáme tak, abychom stihly hlavně úřední hodiny na úřadu práce, na zdravotní pojišťovně apod.

Má současný stav (vlastně již téměř ročního trvání) nějaký dopad na Vaše fungování?

Myslím si, že náš vztah se stále vyvíjí a buduje. Natálka se zná s mými dcerami... Plánujeme, že zajdeme společně do ZOO nebo že si u nás doma uděláme dámskou jízdu.

Co jste se během té doby, co se s Naty potkáváte, naučila o sobě? Objevila jste něco nového?

Velmi si vážím všeho, co v životě mám. Mrzí mě, že nemáme všichni stejné možnosti. Při vyřizování rodičovského příspěvku s Natálkou jsem si uvědomila, jak je složité, když člověk nerozumí obyčejným věcem a tím se může snadno dostat do nepříjemných až složitých životních situací. Pracovníci úřadů totiž komunikují rozdílně a často ne srozumitelně a jasně. Chápu, že je jich práce složitá a náročná, vše je ale o přístupu. A někdy i banalita může vést k rychlému a úspěšnému řešení situace.

V čem se lišila realita mentoringu od představy, kterou jste měla ještě předtím, než jste do mentorského vztahu vstoupila?

Moc jsem se na svého mentee těšila a byla jsem plná očekávání. Mohu porovnat mezi dvěma mentees: Naty a Romanem. Naty stačí nasměrovat a řeší si vše, co potřebuje téměř sama. Pomoc potřebuje, ale situace nezneužívá. Cítím, že je ráda a vděčná, když se věci podaří. Na rozdíl od Romana, který čekal, že se „věci udělají samy“. Jinými slovy, že za něj budu řešit situace bez jeho pomoci, zájmu a přispění.

Když srovnáte Naty, která stála na začátku mentorského vztahu a Naty, která je tady dneska. Jaký největší posun vidíte?

Na začátku jsem viděla ustrašenou holku, která neví, co a jak. Nyní vidím mladou slečnu, mámu, která má obrovskou sílu bojovat a spoustu věcí chce zvládnout sama. O malou dcerku se stará moc dobře. Nejčastěji jí říkám: „*Naty, spolu to zvládneme... Jen nesmíme honit sto zajíců po jednom poli, protože pak nechytíme žádného.*“ Vždy jí také říkám: „*Klubko musíme rozplétat postupně, zaměříme se na jednu věc a pak se snažíme řešit další. Naty spolupracuje, je moc šikovná.*“

Když vidíte, jak váš mentorský vztah funguje, jak se Natálka vyvíjí, postupně proměňuje apod. Co byste jako mentorka řekla ostatním mladým lidem? Proč by do mentoringu měli vstoupit, proč by měli chtít spolupracovat s mentorem a co jim to může dát?

Myslím si, že člověk, který se rozhodne pro mentora má v sobě dávku zodpovědnosti. Tuší, že je v nějaké situaci, kterou sám nezvládne a uvědomuje si, že mu mentor může pomoci. Pro mě to znamená to, že si člověk umí říct o pomoc, podporu a je tedy svým způsobem zodpovědný. Osobně si myslím, že mentoři jsou lidé primárně nastaveni na to, že chtějí pomáhat. Pokud si s něčím nevím rady, proč tedy nevyužít toho, že je tu někde někdo připraven pomoci? Mentor může dát mentee podporu, důvěru, odpověď a motivaci k tomu, aby se nevzdával v situacích, kdy už si myslí, že je nezvládne.

Co konkrétně Vám Naty dává? Je něco takového?

Naty je sluníčko, bojovník. Uvědomuje si, kde je a kde chce být. Z mého pohledu je „mláďe“, které ještě přesně neví, co život je, co se v něm musí a co se má. Naty mi dává pocit, že mohu svůj volný čas využít smysluplně a potřebně. Že svým volným časem neplýtvám...

A je něco, co Vám mentoring naopak vzal?

Nic takového není. Mentoring mě naplňuje.

V čem je podle Vás hlavní přínos mentoringového programu projektu Začni správně, v čem je pro mladé dospělé z dětských domovů důležitý a proč má význam a smysl?

Za dobu mentorování nabývám pocit, že mladí lidé nejsou zcela informovaní o tom, co se musí z pohledu zdravotních pojišťoven, úřadů práce a jiných institucí řešit. Je jen malý krůček k tomu, aby se tito mladí dostali svojí neznalostí do problémů a například exekucí. Mrzí mě nedostatek jejich informací. Pokud se mladí lidé nemají s kým poradit, pramení z toho nepříjemnosti. Proto si myslím,

že je mentoring velmi důležitý. Někdy i banální „pokec“ může vést k uvědomění si důležitosti zásadních věcí. A jak je důležité dodržovat společenská pravidla.

Máte nějakou osobní zkušenost, kterou jste v průběhu mentorské spolupráce udělala, která by mohla vést k nějakému doporučení pro všechny další začínající mentory?

Rozhodně doporučuji spolupracovat maximálně půl na půl. Za nikoho nedělejte nic ve 100 %. Trvejte na tom, že se mentee musí na svém posunu podílet sám, že jedna rada může být nad zlato a že je důvěra velmi důležitá.

Máte pro čtenáře nějaké shrnutí na závěr?

Za tuto zkušenost jsem moc ráda, a ještě více jsem potěšena, když se věci daří posouvat a dotahovat do zdárných konců. To mi činí potěšení a pocit, že to není marné snažení.

Mentee Naty:

Co Vás přivedlo k mentorskému programu projektu Začni správně a proč ses rozhodla do něj vstoupit?

K mentoringu mě přivedla Marcela Belicová z projektu Začni správně, která mě seznámila s Irenou Filipuskou. Potřebovala jsem pomoci v době odchodu z dětského domova. Věděla jsem, že to sama nezvládnou. Neměla jsem vůbec představu, jak to tam venku „chodí“. Přivítala jsem tu možnost mít v někom podporu a na někoho spoleh. V Dětském domově Lichnov jsem byla od svých 15 let, tři roky.

Jak a proč jste se potkala s Marcelou Belicovou?

S paní Belicovou mě seznámila paní ředitelka z dětského domova. Chtěla jsem vědět, co je Začni správně za projekt. Už v něm byl i můj bratr a ten již tehdy z domova odešel. Řekla jsem si, že to chci vyzkoušet. Pak jsme se znovu potkaly v Praze.

Jaký byl důvod Vašeho umístění do DD v 15 letech?

Do dětského domova jsem šla v patnácti letech. Měli jsme velké rodinné problémy, já jsem nechodila do školy a měla spousty neomluvených hodin. Víc o tom říkat nechci.

Když jste se potkala s Irenou, svojí mentorkou, jak jste ji vnímala jako člověka?

Prvotně jsem měla trochu pochybnosti, ale ty se hned rozplynuly. Je hezké, že ji znám a mám ji ráda. Irena mi hned sedla a rozuměly jsme si.

Jak proběhla první schůzka s mentorkou Irenou?

Seznámily jsme se, řekla mi, že má dvě děti – holky. Já jsem tehdy studovala obor Cukrářka. Bylo to přirozené, nic zvláštního.

Jak dlouho se svou mentorkou pracujete? Co Vám Irena do života přináší?

Svoji mentorku mám necelé dva roky. Díky Ireně mám nové zkušenosti. Radí mi, v čem zrovna potřebuji. Ze začátku například s tím, jak hospodařit s penězi, jak si ušetřit, co a jak platit. Vlastně mi přináší štěstí.

A je něco, co dáváte Ireně jako člověku Vy?

Myslím, že ano. Jsem Romka, a tak se Irena mohla setkat s tím, jak Romové žijí a jací jsou.

V čem Vám mentoring pomáhá?

V začátcích to bylo jiné, bylo to hodně o tom osamostatnění se. Tedy šlo o základní věci jako bydlení, jak vyjít s penězi apod. Teď je Irenina pomoc a podpora spojená s péčí o dceru. Pomohla mi vyřídit mateřskou, pojištění a další věci okolo s úřady. Více jsme se tímto poznaly. Třeba se zdravotním pojištěním jsem si nadělala problémy. Nevěděla jsem, že se nějaké platí. Měla jsem tam velký dluh a ten se teď snažím splácet z mateřské.

Jakými formami spolu komunikujete? Co teď v koruně?

Občas si zavoláme a teď hlavně přes Messenger. Občas zajdeme i ven s malou.

Co teď v koruně? Změnilo se to?

Teď je to s vídáním se horší. Spíše si jen píšeme a voláme, zhruba dvakrát týdně.

Co se u Vás změnilo tím, že jste se stala mámou?

Je to úžasný pocit. Víím, že se musím o někoho postarat a myslet na ni. Je jí teprve osm měsíců, tak je ta péče dost intenzivní. Malá mě změnila. Nemyslím jen na sebe, nekupuji věci jen pro sebe, ale hlavně o ni. Pokud něco potřebuje, tak to má.

Jak se teď cítíte sama za sebe, jako dospělá žena?

Od doby, kdy jsem žila v DD je to veliký rozdíl. Tam dělali všechno za mě, platili za mě, vše hradili... Teď je to jen o mně a na mně, jak to udělám a zajistím. Je to velká zodpovědnost. Realita je úplně něco jiného.

Vyhovuje Vám ta nově nabytá zodpovědnost? Nebo byste raději, aby se o Vás a dceru někdo staral?

Vyhovuje mi, když se oni starám já sama. Je to moje dcera a mám za ni maximální zodpovědnost.

Jste spokojená?

Ale jo, jsem. Já i dcera máme to, co potřebujeme.

Co teď aktuálně řešíte s mentorkou Irenou?

Tak třeba se domlouváme na nákupu, sem tam mi ještě pomůže vyřídit věci, které neznám... Nebo jen tak pokecáme.

Co byste vzkázala ostatním mladým lidem, kteří se rozhodují, zda do mentoringu vstoupit?

Běžte do toho. Když jsem vyšla z děčáku, měla jsem našetřeno a dostala jsem nějaké peníze i jako odchodné. Pak už jsem to nutné neměla z čeho platit. A byly tu problémy. Mentor nebo mentorka Vám právě s tímto může pomoci. Probere s Vámi nutné výdaje dospělého života, poradí, na co je třeba peníze mít a když už se do nějakých finančních problémů dostanete, nasměruje Vás, jak z toho ven... Všem to doporučuji.

Poradila byste jim, jak v mentorském vztahu fungovat?

Chovejte se tak, abyste mentory nezklamali. Když se na něčem dohodnete, tak to platí. Snažte se to splnit a dodržet. Nedělejte blbosti. Tak, jak se budete chovat k mentorovi, tak se on bude chovat

k vám. Já sama chci s mentorkou dále pokračovat. Moc bych si přála, aby měl někdo s mentorem takový vztah, jako já s Irenkou.

Co je pro Vás na mentoringu nejlepší?

Irena pro mě není jen mentor. Je pro mě něco jako rodina. Je to kamarádka, beru ji se vším. Teď jsme se dohodly, že k ní s malou o víkendu zajedeme. Moc se těším! Máme spolu hezký vztah.

O mentoringovém programu

Mentoringový program projektu Začni správně propojuje mladé lidi odcházejících z dětských domovů nebo pěstounské péče s dospěláky – mentory, kteří jim pomáhají najít tu správnou cestu životem. Mladší napojení do mentoringového programu mohou se svým mentorem konzultovat nejen otázky spojené se vzděláním či profesí, ale především s běžným každodenním životem. Do mentoringového programu je aktuálně zapojeno přes sto dvacet mentorů, kteří mají své svěřence (mentee). Stále hledáme do svých řad nové mentory z celé ČR. Pokud jste právě vy tím pravým, ozvěte se nám na zsmorava@yourchance.cz nebo mentori@yourchance.cz.